

SIVILOMBUDET

JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENTET
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

Vår referanse
2026/2128

Deres referanse
26/1653 - HEKR

Vår saksbehandler
Inga Tollefsen Laupstad

Dato
29.05.2026

Svar på høring - forslag til endringer i utlendingsloven mv. - overføring av driftsansvar for utlendingsinternatet fra politiet til kriminalomsorgen

Vi viser til brev fra Justis- og beredskapsdepartementet av 20. mars 2026, hvor forslag til endringer i utlendingsloven mv. sendes på høring. Frist for høringssvar ble satt til 29. mai 2026.

Sivilombudets oppgave er å «føre kontroll med den offentlige forvaltningen og alle i dens tjeneste for å hindre at det øves urett mot den enkelte, og for å bidra til at forvaltningen respekterer og sikrer menneskerettighetene».¹ Sivilombudet har et særskilt ansvar for å forebygge at personer som er fratatt friheten utsettes for tortur og annen umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff.² Denne oppgaven ivaretar Sivilombudets forebyggingsenhet, som er opprettet som følge av Norges tilslutning til tilleggsprotokollen til FNs konvensjon mot tortur og annen grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff (OPCAT).

Sivilombudet har besøkt Politiets utlendingsinternat på Trandum en rekke ganger, og sist i november 2025. Vi publiserte vår rapport etter besøket i april 2026, og viser i dette høringssvaret til funn og anbefalinger i rapporten der det er naturlig.

Innledende bemerkninger

Utgangspunktet for endringsforslagene som nå er sendt på høring, er et forslag om å overføre ansvaret for driften fra politiet til kriminalomsorgen. Sivilombudet har ikke et bestemt synspunkt på hvem som bør drifte utlendingsinternatet, men understreker at driften til enhver tid – uavhengig av om det er politiet, kriminalomsorgen eller andre som drifter internatet – må ivareta de grunnleggende rettighetene til de internerte.

Vi har besøkt en rekke fengsler de siste årene og varslet om at det er risikofylte forhold, spesielt knyttet til innlåsing og isolasjon. En av grunnene er at de økonomiske bevilgningene har vært for små i forhold til oppgavene. Dersom kriminalomsorgen skal overta

¹ Sivilombudsloven § 1.

² Sivilombudsloven § 3 c, jf. § 17.

driftsansvaret for utlendingsinternatet, er viktig at den negative situasjonen ellers i kriminalomsorgen ikke får innvirkning på driften ved utlendingsinternatet.

Det er også viktig å understreke at det er en vesensforskjell mellom et utlendingsinternat og et fengsel, fordi de internerte ikke soner en straff. Utlendingsinternatet bør derfor ikke være for fengselslignende. Vi mener at reglene for utlendingsinternatet ikke bør ligge for tett opp mot reglene i straffegjennomføring, og i alle fall ikke være strengere enn disse. Vi kommenterer risikoen for dette underveis i dette høringssvaret.

Etter besøkene til fengsler de siste årene, ser vi at fengslene nyter godt av utdanningsnivået blant de ansatte og opplæringstilbudene som gis av KRUS. Det er stor variasjon i erfaring- og utdanningsbakgrunnen til transportledsagerne som jobber ved utlendingsinternatet, slik vi også skriver om i vår rapport, og de ansatte mangler en felles faglig plattform for å løse oppgavene de har. Dersom kriminalomsorgen overtar ansvaret for driften av utlendingsinternatet, bør utlendingsinternatets ansatte også få tilgang til kompetanseheving gjennom KRUS.

Kommentarer til forslag til lovendringer

Utlendingsinternatet, endringer i § 107

Departementet har foreslått en ny bestemmelse om formålet til utlendingsinternatet i § 107 andre ledd, og bedt særskilt om høringsinstansenes syn på om det er behov for en lovfesting av formålet.

En formålsbestemmelse vil normalt også tjene som en tolkningsfaktor for de øvrige bestemmelsene i loven. Etter Sivilombudets syn er det en svakhet at ingen av alternativene til formålsbestemmelse inneholder noe om hvordan de internerte skal ivaretas under interneringen, som vil være den viktigste oppgaven for kriminalomsorgen. Sivilombudet anbefaler derfor, dersom det skal være en formålsbestemmelse, at denne også inkluderer at de internerte skal sikres tilfredsstillende forhold eller lignende. I dagens utlendingsinternatforskrift § 3, er det bestemt at utlendingen skal behandles på en human måte, som ivaretar utlendingens integritet og at det skal legges særlig til rette for utlendinger som oppholder seg ved internatet over lengre tid. Dette er formuleringer som verken finnes i forslaget til ny lov eller forskrift, men som med fordel kunne vært reflektert i en formålsbestemmelse.

Sivilombudet bemerker også at det andre alternativet til formålsbestemmelse kan gjøre det mindre tydelig at det er politiet som har ansvaret for retur og avklaring av utlendingers identitet (se s. 14 i høringsnotatet), når verken politiet eller kriminalomsorgen nevnes der. Sivilombudet mener derfor at dette alternativet ikke støtter opp under det departementet selv skriver om at det ved overføring av driftsansvaret må etableres et tydelig skille mellom oppgaver som inngår i driftsansvaret, og oppgaver som er knyttet til saksbehandlingen i utlendingsforvaltningen og politiet.

I forslaget til ny § 107 femte ledd er det beskrevet at kriminalomsorgen skal legge til rette for at utlendingen mottar de tjenester som lovgivningen gir krav på. I merknaden til

bestemmelsen er det nærmere beskrevet hvilke rettigheter det er, og det er vist til forskrift om rett til helse- og omsorgstjenester til personer uten fast opphold i riket § 3. Der er det bestemt at alle personer som oppholder i riket har rett til øyeblikkelig hjelp. Merknaden unnlater imidlertid å vise til §§ 4 og 5, som også er en praktisk viktige bestemmelser som sier at helserettighetene går lengre enn øyeblikkelig hjelp. Henvisningen i merknaden er derfor ufullstendig og kan være misvisende. Sivilombudet understreker i tillegg at når myndighetene har frihetsberøvet en person, har myndighetene et særlig ansvar for å ivareta helsen til vedkomne. Det kan innebære at retten til helsehjelp er videre enn det som følger av den nevnte forskriften.³ Dette bør også komme frem av merknaden til bestemmelsen.

Hjemmel for å begrense bevegelsesfriheten til internerte utlendinger, ny § 107 a

Departementet har foreslått en hjemmel for å begrense bevegelsesfriheten for de internerte dersom det er nødvendig for å ivareta ro eller sikkerhet, og begrunnet denne dels i hensynet til de internerte og dels i hensynet til de ansatte. Hjemmelen innebærer at voksne internerte kan låses inn på eget rom i inntil 12 timer i døgnet.

Sivilombudet har tidligere kritisert Politiets utlendingsenhet for å begrense bevegelsesfriheten til de internerte i for stor grad. Å være låst inne på eget rom store deler av døgnet, bidrar til at internatet får et tydelig fengselspreg. Å være isolert fra andre en stor del av døgnet, kan også bidra til å gjøre interneringen mer belastende enn det som er nødvendig og forholdsmessig. Vi har tidligere påpekt at en generell regel om innlåsing verken er nødvendig eller forholdsmessig.

Sivilombudet er fortsatt bekymret for at reglene tilrettelegger for innlåsing i for stor grad. Hjemmelen som er foreslått har en tydeligere utforming enn tidligere foreslåtte regler om begrensning av bevegelsesfrihet. Det er positivt at det uttrykkelig er bestemt at det må gjøres en forholdsmessighetsvurdering.

Imidlertid er Sivilombudet bekymret for at ankomstrutinene ved internatet ikke er gode nok til å sikre at kriminalomsorgen kan gjøre en reell forholdsmessighetsvurdering. Ved vårt besøk i november 2025 fant vi at det var svakheter ved ankomstrutinene som gjorde at de ansatte ikke i tilstrekkelig grad fanget opp sårbarheter hos de internerte. Når de ansatte ikke kjenner godt nok til situasjonen til de internerte, kan de heller ikke ta hensyn til det ved vurderingen av bevegelsesfriheten.

Sivilombudet har tidligere vist til at risikoen for uønskede hendelser kan løses med andre virkemidler, som at de internerte selv kan regulere når døren til eget rom er låst. Alle dørene ved internatet har nå fått installert egen hybellås. Det bør derfor, i de fleste tilfeller, ikke være nødvendig verken av hensyn til ro eller sikkerhet å låse døren.

Et annet funn fra vårt besøk, var at det var særlig belastende for de som var lenge ved internatet å bli utsatt for de begrensningene som gjaldt for de internerte. Det er derfor

³ Sivilombudet (2026). Besøksrapport. Politiets utlendingsinternat på Trandum. 23.-25. november 2025, s. 37.

positivt at det skal gjøres en konkret, individuell vurdering etter 72 timer, og at dette vil ivareta en del av bekymringene ombudet har hatt for de som er internert over lengre tid.

Departementet har foreslått en samlet grense for innlåsing per døgn på 12 timer. Sivilombudet støtter ikke dette forslaget, da 12 timer fremstår som en unødvendig stor ramme. De internerte er i dag innlåst 9,5 timer hvert døgn.

Midlertidig fratakelse av mobiltelefon og andre gjenstander, ny § 107 b

Departementet har foreslått en hjemmel for å frata utlendingene elektroniske kommunikasjonsmidler med kamerafunksjoner og andre gjenstander som representerer en særskilt sikkerhetsmessig risiko.

Sivilombudet har tidligere kritisert praksisen med å rutinemessig frata de internerte mobiltelefoner. Vi har pekt på at det bør være mulig å finne en løsning der de internerte kan bruke egen mobil, eventuelt eget SIM-kort i en lånetelefon uten kamera, som ikke vil utfordre personvernet til andre internerte, og at det derfor ikke er behov for å frata alle internerte mobiltelefoner.

Sivilombudet forstår forslaget slik at det må gjøres en individuell vurdering av slik fratakelse, og er positiv til at formålene fratakelse kan begrunnes i er begrenset, at det foreslås en hjemmel som synliggjør forholdsmessighetsvurderingen som må gjøres, og at forslaget særlig hensyntar de som er mer enn tre døgn ved internatet. Vi fastholder imidlertid vårt standpunkt om at det normalt ikke er nødvendig å frata de internerte mobiltelefoner, fordi det legger store begrensninger på de internertes mulighet til å ha kontakt med familie og venner utenfor internatet. For mange av de internerte er det svært viktig å holde kontakten med personer utenfor internatet underveis, og det kan være til stor hjelp for å gjøre oppholdet mindre tyngende.

Andre kontrolltiltak fra kriminalomsorgen under internering, ny § 107 c

Departementet har foreslått en ny hjemmel for kontrolltiltak som visitasjon, kontroll av besøk og telefonsamtaler mm. Reglene om visitasjon er også omtalt i det nye forslaget til forskrift, hvor det fremgår hvordan visitasjonen kan gjennomføres og hvordan beslutningen skal dokumenteres. Det er beskrevet i høringsnotatet at det er bestilt en kroppsskanner, som vil redusere behovet for kroppsvistasjoner.

Ved vårt besøk i 2025 var det ikke lengre rutinemessige kroppsvistasjoner ved internatet, med unntak av når sikkerhetscellene ble tatt i bruk. Det var rutinemessig visitasjon av internerte som ble plassert i sikkerhetsavdelingen, men da var praksis at det ble gjort en konkret vurdering av hvilken type visitasjon som var nødvendig. Vi fant at det var svakheter ved dokumentasjonen knyttet til visitasjoner, og vi pekte på at dette var særlig problematisk i de tilfellene hvor det ble brukt tvang. Når en person blir kroppsvistert med tvang, bør det komme tydelig frem av dokumentasjonen slik at det blant annet kan tas med i vurderingen av forholdsmessigheten ved ytterligere bruk av maktmidler. Sivilombudet mener derfor at dokumentasjonskravene også bør inneholde krav til å dokumentere hvorvidt det ble brukt tvang eller makt.

Fellesskap og utelukkelse fra fellesskap under internering, ny § 107 d

Departementet har foreslått en ny hjemmel for fellesskap og utelukkelse av utlendinger fra fellesskapet ved internatet.

Sivilombudet er positiv til at hjemmelen nå er samlet i utlendingsloven, og at grunnleggende vilkår som forholdsmessighet og mindre inngripende tiltak kommer tydelig frem i ordlyden. Sivilombudet har imidlertid noen bekymringer knyttet til bruk av bestemmelsene om utelukkelse ved internatet.

Forslaget innebærer at utelukkelse kan brukes når det er strengt nødvendig for å oppnå bestemte formål. Formålene er til dels identiske med formålene i straffegjennomføringsloven, og i kommentaren til bokstav a til c er det bare vist til merknadene som gjelder straffegjennomføringsloven. Sivilombudet mener at dette bidrar til at praksisen for utelukkelse ved utlendingsinternatet kan bli liggende for tett opp til praksisen i fengsel, noe den ikke bør.

Bokstav a gir hjemmel for å bruke utelukkelse for å «hindre utlendingen i å skade seg selv eller andre». Sivilombudet mener at det ikke bør være adgang til å bruke utelukkelse som et virkemiddel mot personer som er selvmordsnære, og i alle fall ikke med de samme varighetsbegrensningene som annen utelukkelse. Personer som er selvmordsnære bør ikke møtes med isolasjon, men med kunnskapsbaserte forebyggingstiltak. Det er godt dokumentert at menneskelig kontakt er viktig for å redusere risikoen for selvmord. Fysisk og sosial isolasjon kan føre til helsemessige skader.⁴ Da vi undersøkte praksisen for utelukkelse ved utlendingsinternatet i 2025, fant vi ni tilfeller hvor internerte ble utelukket fordi de hadde forsøkt å ta livet sitt eller hadde gitt uttrykk for at de ønsket dette. Vi understreket i rapporten at denne praksisen er risikofylt, og Sivilombudet mener at det også bør reflekteres i regelverket at isolasjon ikke bør brukes overfor selvmordsnære, og i alle fall ikke mer enn i en helt akutt og tidlig fase for å for eksempel tilkalle helsepersonell.

Det er videre foreslått en egen hjemmel for bruk av sikkerhetsavdelingen ved utelukkelse. I motsetning til hva departementet skriver i høringsnotatet, fant Sivilombudet at det var helt gjennomgående slik at utelukkelse ble gjennomført i sikkerhetsavdelingen. På bakgrunn av utformingen av rommene i sikkerhetsavdelingen, som er mer forsterket og har mindre stimuli enn vanlige rom, støtter Sivilombudet at det bør være en høyere terskel for å bruke denne avdelingen ved utelukkelse.

I fjerde ledd er det foreslått en hjemmel for å utelukke barn dersom det er «tvingende nødvendig». Sivilombudet vil påpeke at formålet i nytt forslag til § 107 andre ledd bokstav c, «hindre utlendingen i å påvirke miljøet i utlendingsinternatet på en særlig negativ måte», ikke er et lovlig formål for utelukkelse av barn i fengsel, jf. straffegjennomføringsloven § 37 andre ledd. Forslaget innebærer altså at mindreårige ved utlendingsinternatet kan utelukkes med grunnlag i flere formål enn ved straffegjennomføring, noe Sivilombudet ikke støtter.

⁴ Sivilombudet (2023). Temarapport. Selvmord i fengsel, s. 17.

I niende ledd er det foreslått at det må treffes ny beslutning om utelukkelse etter sju dager. Dette er en utvidelse fra dagens krav om ny vurdering etter tre døgn. Sivilombudet mener at dette må ses i sammenheng med forslaget i femte ledd om et krav til fortløpende vurdering av grunnlaget for utelukkelsen. Våre funn viste at det sjeldent var dokumentert fortløpende vurderinger før en utelukkelse enten ble avsluttet eller det hadde gått tre døgn og fristen for å fatte nytt vedtak inntraff. Sivilombudet er bekymret for at kravet til ny beslutning først etter sju døgn kan føre til at den fortløpende vurderingen ikke blir gjort tilstrekkelig ofte. Sivilombudet er derfor kritisk til forslaget, og mener at fristen for ny beslutning av den grunn i alle fall ikke bør være lengre enn i dag.

I siste setning i niende ledd er det foreslått en maksgrænse for utelukkelse på seks måneder. I høringsnotatet har departementet beskrevet at det senest etter seks måneder må prøves ut i fellesskapet. Sivilombudet mener at denne maksgrænsen er for vid. Så vidt vi vet, var det ingen som var seks måneder ved internatet i 2025, og det gir liten mening å ha en så lang frist. Fellesskap bør, i alle tilfeller, prøves ut lenge før det har gått seks måneder fordi langvarig isolasjon er skadelig. Sivilombudet viser i denne forbindelse til vår rapport, hvor det kommer frem at de som satt lengst i sikkerhetsavdelingen i 2025, viste symptomer på isolasjonsskader. Det var ingen av disse som var i nærheten av å ha vært utelukket i seks måneder. Ombudet mener fristen bør være atskillig kortere, helst ikke over 14 døgn. Langvarig utelukkelse gir høy risiko for umenneskelig eller nedverdiggende behandling.

I tiende ledd er det en særlig tidsgrænse for utelukkelse som er begrunnet i akutte bygnings- eller bemanningsmessige forhold. Sivilombudet mener at en grænse på syv dager er for lenge når grunnlaget for utelukkelsen er *akutte* mangler.

Departementet skriver flere steder at reglene for utelukkelse ikke står i veien for at sikkerhetsavdelingen kan brukes for personer som selv ønsker å være der eller som ønsker å isolere seg selv. Sivilombudet vil advare mot bruk av forsterkede rom, slik alle rommene i sikkerhetsavdelingen er, for personer som selvisolerer. Å oppholde seg i sikkerhetsavdelingen, vil i mange tilfeller i realiteten være det samme som utelukkelse fordi det ikke er andre internerte der. Vi minner om at vi fant symptomer på isolasjonsskader hos flere som selv ønsket å være i sikkerhetsavdelingen i 2025. I straffegjennomføringsloven er det egne regler for oppfølging av personer som velger å avstå fra fellesskapet (se straffegjennomføringsloven §§ 37 d og 37 e), og utlendingsloven bør i det minste ha samme krav til oppfølging av internerte som selvisolerer.

Bruk av maktmidler under internering, ny §§ 107 e og 107 f

Departementet har foreslått nye regler for bruk av maktmidler.

Den foreslåtte adgangen til å bruke maktmidler, er videre enn adgangen i straffegjennomføringsloven med de endringene som ble vedtatt av Stortinget i april 2026. I det nye forslaget til hjemmel i utlendingsloven, kan alle formålene i bokstav a til f begrunne bruk av alle maktmidlene som er listet opp, mens det i straffeprosessloven er færre formål som kan begrunne bruk av gass, skjold og kølle. Departementet uttaler i høringsnotatet at det ikke bør være en lavere terskel for bruk av maktmidler ved utlendingsinternatet enn i

fengsel, og dersom dette skal være en realitet, mener Sivilombudet at reglene i det minste må harmoneres med endringene som er gjort i straffegjennomføringsloven, og ikke være videre enn disse.

Overføring til sikkerhetscelle under internering, ny § 107 g

Departementet har foreslått en ny hjemmel for bruk av sikkerhetscelle, og i tråd med våre innspill til forslagene til endring av utlendingsinternatforskriften som var på høring våren 2025, støtter Sivilombudet at vilkårene for å bruke dette maktmiddelet samles i loven og at formålene som kan begrunne sikkerhetscelle, begrenses sammenlignet med tidligere.

Sivilombudet vil samtidig bemerke at en sikkerhetscelle er en naken betongcelle med plastmadrass og hull i gulvet som toalett. Innsatte fratas sanseinntrykk, må bruke toalettet uten avskjerming, mangler mulighet for grunnleggende hygiene, og får ofte mat servert gjennom en gulvluke. Våre funn fra norske fengsler viser at utformingen av cellene øker risiko for umenneskelig eller nedverdiggende behandling.⁵ Vi minner om at justis- og beredskapsdepartementet i brev til oss har varslet at det vil gjøres konkrete tiltak for å forbedre sikkerhetscellene i fengsler.⁶ Vi forutsetter at dette arbeidet også inkluderer sikkerhetscellene ved utlendingsinternatet.

Når det gjelder formålene, er disse nevnt i første ledd og er begrenset sammenlignet med formålene som kan begrunne andre maktmidler. Dette er positivt. Sivilombudet finner likevel grunn til å minne om at sikkerhetscelle ikke bør brukes som et tiltak overfor personer som er selvmordsnære. I forbindelse med endringene i straffegjennomføringsloven som ble behandlet våren 2026, påpekte Sivilombudet at adgangen til å bruke isolasjon for å hindre selvskade eller selvmord ikke burde videreføres. Vi pekte samtidig på at det eventuelt bør innføres en særskilt regulering som sikrer at det kun brukes som akutt skadeavverging i helt korte tidsrom med strenge forholdsregler.⁷ Vi minner om at Mandela-reglene forbyr å bruke isolasjon overfor personer som er psykisk syke og hvor sykdommen kan bli forverret av isolasjonen.⁸

Departementet har i andre ledd av bestemmelsen foreslått at vilkårene for å bruke sikkerhetscelle overfor barn skal være særlig strenge, og at sikkerhetscelle kun kan brukes overfor en mindreårig når det er tvingende nødvendig for å redde liv. Sivilombudet gjentar vårt standpunkt fra høringsrunden våren 2025, og mener at det heller bør være et absolutt forbud mot bruk av sikkerhetscelle overfor barn ved utlendingsinternatet. Vi minner om at FNs barnekonvensjon fastslår at ethvert barn som er berøvet friheten skal behandles med menneskelighet, verdighet og slik at barnets behov blir tatt hensyn til,⁹ og at FNs spesialrapporter mot tortur har uttalt at isolasjon av barn innebærer umenneskelig eller

⁵ Sivilombudet, Sikkerhetscelle i fengsel, temarapport 2025, kapittel 4.

⁶ Se nyhetssak på våre nettsider: <https://www.sivilombudet.no/aktuelt/tortur-forebygging/skal-endre-sikkerhetsceller-i-norske-fengsler/>

⁷ Høringsinnspill fra Sivilombudet om Meld. St. 31 (2024-2025) og Prop. 165 L (2024-2025), tilgjengelig fra våre nettsider.

⁸ Mandelareglene, regel 45 nr. 2.

⁹ FNs barnekonvensjon artikkel 37 c

nedverdiggende behandling.¹⁰ Sivilombudet understreker at å bruke sikkerhetscelle overfor et barn både er svært inngripende og potensielt helseskadelig. Når bruken begrenses til tilfeller hvor formålet er å redde liv, er forutsetningen av barnet allerede er selvmordsnært. Sivilombudet har tidligere i dette høringssvaret vist til at isolasjon ikke bør brukes overfor selvmordsnære, og dette gjelder selvsagt med forsterket tyngde når det gjelder barn.

Dersom det skal være tillatt å bruke sikkerhetscelle overfor barn, er det positivt at departementet i merknaden beskriver at det aldri skal vare mer enn i noen minutter. Dersom oppholdet varer lengre, vil det vært svært betenkelig at kravene til oppfølging av den internerte i sikkerhetscella er dårligere enn kravene som gjelder oppfølging av barn i sikkerhetscelle i fengsel, hvor det blant annet er krav om kontinuerlig tilsyn.

I sjette ledd har departementet foreslått at det må treffes ny beslutning om bruk av sikkerhetscelle hver 12. time. Sivilombudet mener at regelen om ny beslutning må ses i sammenheng med kravet om at kriminalomsorgen fortløpende skal vurdere om det fortsatt er grunnlag for maktbruken, jf. ny § 107 e tredje ledd andre punktum. I rapporten etter vårt besøk i november 2025, har vi vist at det er lite eller ingen dokumentasjon av den fortløpende vurderingen, som også er et krav i dag. Sivilombudet er derfor bekymret for at et krav om ny beslutning etter 12 timer kan innebære at det ikke dokumenteres noe rundt den fortløpende vurderingen før etter 12 timer. Sivilombudet gjentar vår anbefaling om at den fortløpende vurderingen av sikkerhetscelleplasseringer bør dokumenteres minst hver sjette time. Dette må gjelde uavhengig av hvor ofte det skal fattes en ny beslutning om plasseringen i sikkerhetscelle. Sivilombudet mener et slikt minstekrav til vurdering og dokumentasjon av fortløpende vurderinger, kan hindre at opphold på sikkerhetscelle varer lengre enn strengt nødvendig.

Kommentarer til forskriften

Sivilombudet har enkelte kommentarer til forslaget til ny utlendingsinternatforskrift.

I den gjeldende forskriften er det et eget punkt om grunnprinsipper for utlendingens rettigheter, hvor det blant annet er understreket at utlendingen skal behandles på en human måte, som ivaretar utlendingens integritet, og hvor noen grupper av internerte er trukket spesielt frem. I tredje ledd er det også pekt på at det skal legges særlig til rette for utlendinger som er lenge ved internatet.

Et av hovedfunnene etter vårt besøk til utlendingsinternatet i 2025, var at det i liten grad tilrettelegges for de som er internert over lang tid. Departementet har nå foreslått flere bestemmelser som tar hensyn til de som er mer enn 72 timer, men Sivilombudet savner likevel at dette også reguleres i forskriften, ut over spørsmål som gjelder innlåsing og elektroniske kommunikasjonsmidler. Det hadde vært naturlig å inkludere dette både i den nye forskriften § 2 om friluft, fysisk aktivitet og undervisning og i § 12 om tilsyn med utlendingen.

¹⁰ FNs spesialrapportør mot tortur, Juan Mendez (2015): A/HRC/28/68, avsnitt 44.

Sivilombudet bemerker også at utlendinger i særlig sårbare situasjoner trenger spesiell tilrettelegging, og også bør trekkes inn i forskriften på samme måte som de som er lenge ved internatet.

Sivilombudet savner også en regulering av besøk fra delegasjoner fra andre lands myndigheter. I forslag til ny forskrift § 16, er det foreslått regler som gjelder for besøk fra myndigheter, organer og organisasjoner. I forslaget er det tilsynelatende ikke tatt hensyn til praksisen med utenlandske delegasjoner, som har blitt kritisert av en rekke tilsynsorganer og andre instanser. I vår rapport pekte vi på at dersom utlendinger blir fremstilt med tvang for myndigheter de tidligere har søkt beskyttelse fra, kan det bidra til å skape et nytt beskyttelsesbehov. Vi pekte også på at tvangsutøvelse ved en slik fremstilling også kan innebære risiko for umenneskelig eller nedverdiggende behandling. Dersom kriminalomsorgen skal legge til rette for besøk fra utenlandske delegasjoner på utlendingsinternatet, bør det være med klare rettssikkerhetsgarantier for de internerte, som tilgang til tolk og advokat. Dette vil også sikre at de ansatte ikke blir satt i uønskede situasjoner. Sivilombudet anbefaler at disse rettssikkerhetsgarantiene inkluderes i utlendingsinternatforskriften.

Hanne Harlem
sivilombud

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet underskrift.